

TAITEILIJAN SOPIMUSOHJEET

Ornamon taiteilijasopimusten pohjana on käytetty Art360-hankkeen sopimuksia.

Ornamon uusiin sopimus pohjiin (ladattavissa verkkosivuilta) on päivitetty vuoden 2013 Alv-prosentit. Ornamon uusissa sopimuksissa käytetään Konsulttitoiminnan yleisiä sopimusehtoja (KSE), jotka ovat vahvemmat kuin Art360 yleiset sopimusehdot. Sopimus pohjia voi muokata omaan tarpeeseen sopivaksi. Ornamon juristi palvelee myös taiteilijan sopimusasioissa.

MIKÄ ON SOPIMUS ja MITEN SE SYNTYY?

- sopimus on sitova toimenpide
- sopimuksen muoto on pääosin vapaa
- sopimus voi syntyä mm. tarjous-vastaus -ketjun kautta
- suullisesti tai sähköisesti tehty sopimus on myös pätevä
- sopimuksesta kannattaa hankkia aina todistus – Säilytä mm. sähköpostikeskustelut!
- kirjallisesti tehty sopimus on selkein todistus sovitusta asiasta

SOPIMUKSEN SISÄLTÖ

Kirjaa sopimukseen tarpeeksi tietoa ja yksityiskohtia siitä mihin ollaan sitoutumassa mm.

- palvelun/ tuotteen hinta on hyvä olla esillä heti sopimusneuvottelujen alussa
- käytettävä työaika, deadline –päivät
- sopimukseen sisältyvät kokoukset ja korvaus ylimääräisistä kokouksista
- lisätöistä tai muutoksista maksettava erilliskorvaus
- sopimuksen voimassaoloaika (ajankohta milloin sopimus alkaa ja päättyy) ja voimassolo alue
- palkkion maksuaikataulu esim. *Palkkio maksetaan kerralla tai sovitun aikataulun mukaan X erässä.*
- kulukorvausten maksaminen esim. matka- ja majoituskorvaukset
- tee sopimuskopiot kaikille osapuolille esim. *Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) yhtenevää kappaletta.*

Yllättävät tilanteet ovat mahdollisia ja niihin kannattaa varautua jo tarjousvaiheessa.

Kirjaa sopimukseen toimintatavat yllättävien tilanteiden varalta mm.

-tekijän sairastuminen, esim. *oikeus nimetä sijainen, mahdollisuus määräajan pidennykseen tai sopimuksen purkautuminen*

-alihankkijan kanssa sovitun asian tai aikataulun viivästyminen tai

-materiaalitoimitusten viivästyminen sinusta johtumattomasta syystä, esim. *alihankkijoiden vaihtaminen, mahdollisuus materiaalin vaihtoon tai määräajan pidennykseen*

VINKKEJÄ SOPIMUSTILANTEISIIN

Sinä olet itse oman etusi valvoja sopimustilanteissa. Arvosta omaa asiantuntijuuttasi!

Rahasta, palkkioista ja hinnoista pitää voida neuvotella.

Älä polje hintoja – Sopimuksesi sisältö vaikuttaa kollegoihisi – Mieti onko siitä hyötyä vai haittaa kaikille muille alalla toimiville. Huonoa sopimusta ei kannata tehdä.

Paina jarrua – Mystinen kiire ei saa vaikuttaa sopimuksen tekoon.

Luota siihen että sopimus syntyy.

Viihdy neuvotteluissa – Hymyile vaikeiden tilanteiden läpi.

Sopimus kannattaa ennen allekirjoitusta pyytää sähköpostitse tarkistettavaksi.

Perehdy sopimukseen – Jos joku sanamuoto ei ole selvä, ehdota muutoksia.

Kysy apua omasta liitostasi – Ornamossa on tietoa sopimusasioista ja lakimiehen puhelinneuvontaa.

Paras neuvottelutilanne on kun kysyntää on paljon.

Muista valvoa myös tekijänoikeuksiasi kun tuotteesi on markkinoilla.

YLEISET SOPIMUSEHDOT

Kaikkiin sopimukseen tulee liittää mukaan sopimusehdot, joko Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot KSE 2013 (vahvempi) tai Art360 Yleiset sopimusehdot, riippuen sopimuksen luonteesta. Lue ehdot läpi, että tiedät mihin sitoudut.

Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot KSE 2013: Nämä konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot soveltuvat käytettäväksi tilaajan ja konsultin välisissä toimeksiannoissa mm. rakentamisen, tuotannollisen toiminnan, tuotekehitystyön, teollisen muotoilun sekä yhdyskuntien tutkimus-, suunnittelu- ja valvontatehtävissä. Lisää tietoa www.skolry.fi

Art360 Yleiset sopimus ehdot on tarkoitettu käytettäväksi kaikkien sopimusmallien liitteenä. www.art360.fi

PALKKIOSUOSITUS

Katso tarvittaessa palkkiosuosituksia Ornamon jäsenpalveluista.

- Ornamon palkka- ja palkkioseuranta www.finnishdesigners.fi/index/12?pageId=24
- SKOL:n kustannusseuranta www.skolry.fi/suunnitteluty%C3%B6n-kustannusseuranta-sks

OHJEITA ERI SOPIMUKSIIN

• Taideteoksen kauppakirja

-muista tarkistaa että alv-prosentti on oikein.

• Taideteoksen näyttelysopimus sekä Taideteoksen välityssopimus

Hinnoissa kannattaa olla tarkkana ja keskustella niistä etukäteen galleristin kanssa

- Tarkista että tiedät miten teosten hinnat lasketaan: Kuinka paljon sinä saat ja kuinka paljon teos tulee maksamaan. Kuuluuko gallerian provisioon alv? Miten galleria laskee provision? Voit pyytää esimerkkilaskua.

- Onko sopimusliitteessä ilmoitettu myyntihinta myös vakuutushinta?

Näyttelyn ripustuksesta ja purusta on hyvä sopia etukäteen

- Kuinka paljon gallerian henkilökuntaa on ripustusapuna

- Kuka hoitaa valaistuksen

- Tuoko taiteilija omat työkalut ja ripustustarvikkeet vai onko gallerialla niitä/ oikeanlaisia?

• Taideteoksen tilaussopimus – Julkisen taideteoksen tilaus-/ hankintasopimus

Sopimuksessa/ sopimuksen liitteessä on määriteltävä vastuut taiteilijan ja tilaajan välillä. Taiteilijan on selvitettävä teoksen valmistuksen hinta jo suunnitteluvaiheessa. Kokonaishinta-arviossa on ilmoitettava myös teoksen valmistukseen kuuluvat kulut.

Esim.

Taiteilijapalkkioon sisältyy: Luonnos (sis. alustava kustannusarvio) ja toteutussuunnittelu (jossa kustannusarvio tarkentuu)

Sopimuksessa määritellään kuka (taiteilija vai tilaaja) vastaa kustannuksista ja työvoimasta seuraavissa:

-Teoksen valmistus

-Perustus, asennus, asennuksen valvonta, valaistus ja teoksen ympäristön viimeistely. Näistä voi sopia myös erikseen luonnoksen valmistuttua, mutta alkuperäiseen sopimukseen on hyvä kirjata eri työosiot ja maininta että niistä sovitaan erikseen.

-Muutostyöt ja niiden sisältyminen sopimukseen sekä muutostöiden korvaus.

-Sopimukseen sisältyvät kokoukset ja korvaus ylimääräisistä kokouksista

● **Managerointisopimus**

Löytyy muotoilijan sopimuspankista

● **Näyttelypalkkiosopimus**

Malli pilotointia varten tehty. Pohjautuu Ruotsin MU-sopimukseen. Vuoden 2014 aikana testataan mallin toimivuutta.

SANASTOA

Force Majeure eli ylivoimainen este tai tapahtuma on sopimusoikeudessa käytettävä termi, joka tarkoittaa sopimuksen osapuolista riippumatonta, odottamatonta poikkeuksellista tapahtumaa, joka estää sovitun velvollisuuden täyttämisen. Ylivoimainen este on esimerkiksi hirmumyrsky, kapina, liikekannallepano, maanjäristys, meteoriitti, tulivuorenpurkaus, sota sekä suorituksen estävä viranomaisen toimi kuten tuontikielto ja takavarikko. Myös maksuliikenteen tai yleisen liikenteen keskeytys katsotaan ylivoimaiseksi esteeksi. Lakko ei sen sijaan ole ylivoimainen este, ellei sopimuksessa ole tällaista ehtoa. Poikkeuksen tekee kuitenkin yleislakko. Ylivoimaisen esteen tärkein oikeusvaikutus on se, että siihen vetoamalla osapuoli voi kokonaan vetäytyä sopimuksesta tai hän saa lykkäystä velvoitteidensa täyttämiseen.

Jälleenmyyntikorvaus tarkoittaa että kuvataiteen teoksen tekijällä on tekijänoikeuslain mukainen oikeus saada korvaus teostensa jälleenmyynneistä. Oikeus korvaukseen koskee kuvataiteen teoksia, joiden tekijänoikeudellinen suoja-aika on edelleen voimassa. Suoja-aika on voimassa 70 vuotta tekijän kuolinvuoden päättymisestä. Jälleenmyyntikorvausta ei kerätä teosten ensimyyneistä, eli tekijän omistaman teoksen myynnistä tai välittämisestä, vaan ainoastaan tekijän jo omistuksestaan luovuttamien teosten jälleenmyynneistä. Korvauksen voi saada sellaisesta kuvataiteen teoksen jälleenmyynnistä, johon osallistuu taidemarkkinoiden ammattilainen myyjänä, ostajana tai välittäjänä.

Oikeutta jälleenmyyntikorvaukseen ei kuitenkaan ole, jos museo ostaa teoksen yksityishenkilöltä. Jälleenmyyntikorvauksen kerää ja tilittää Suomessa Kuvasto. www.kuvasto.fi

Näyttelykorvaus Näyttelytoiminta perustuu tekijänoikeudellisesti suojatun aineiston käyttöön. Teoksen yleisön saataville saattamiseen tarvitaan tekijän lupa. Samalla on sovittava käytön ehdoista. Tekijän tai hänen oikeudenomistajansa oikeus määrätä teoksen julkisesta näyttämisestä koskee vain teoksia, jotka ovat tekijän tai oikeudenomistajan omistuksessa.

Tekijälle maksettavaa tekijänoikeudellista korvausta teoksen näyttämisestä kutsutaan näyttelykorvaukseksi. Jos taiteilija on siirtänyt oikeutensa tekijänoikeuskorvausten perimiseen tekijänoikeusjärjestölle, perii järjestö näyttelykorvauksen. Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö on Kuvasto ry, joka tilittää näyttelykorvaukset jäsenilleen.

Näyttelypalkkio korvaa taiteilijalle näyttelyn eteen tehtyä työtä. Näyttelypalkkiosopimuksessa määritellään korvauksen määrä mm. ripustuksen, materiaalikulujen ja näyttelyn markkinointiin käytettävän ajan osalta. Lisäksi sopimuksessa määritellään vastuut näyttelyyn liittyvien kulujen osalta mm. vakuutus, matkakulut, tekninen laitteisto ja rahat. (HUOM. Sopimusta vasta pilotoidaan ja pohjoismaisen kampanjan suunnittelussa ollaan mukana)

Luoksepääsyoikeus Kuvataiteilijalla on oikeus saada tekemänsä ja eteenpäin luovuttamansa teos nähtävilleen, jollei siitä aiheudu kohtuutonta haittaa teoksen omistajalle tai haltijalle ja se on tarpeen tekijän taiteellisen työn kannalta tai taloudellisten oikeuksien toteuttamiseksi.

Vaaranvastuu tarkoittaa vastuuta kaupan kohteena olevan tavaran vahingoittumisesta.